

Chambre des Représentants

Kamer der Volksvertegenwoordigers

20 NOVEMBRE 1945.

PROPOSITION DE LOI

complétant l'article 1046
du Code civil
pour permettre la révocation
de certains testaments.

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Les auteurs du Code civil n'ont point perdu de vue le principe de droit romain « *infans conceptus pro nato tenetur...* », ils l'ont consacré à diverses reprises. Ainsi, l'article 960 du dit code révoque les donations entre vifs, et ce, de plein droit, par la survéance d'un enfant légitime du donateur, même si cet enfant naît posthume. La même règle n'est pas légalement consacrée par les textes relatifs à la révocation des testaments.

Cette différence s'explique par « le fait qu'il était inutile d'établir cette cause de révocation dans la loi, puisque le testateur peut toujours révoquer lui-même les legs qu'il a faits ». (Planiol: *Traité élémentaire de Droit civil*, t. III, n° 2852, 7e édition.)

Colin et Capitant s'expriment en termes analogues (*Cours élémentaire de Droit civil*, t. III, p. 922, 2e édition), mais ces auteurs ajoutent : « Le legs subsistera donc même dans le cas où le testateur serait décédé dans l'ignorance de la grossesse de sa femme et où celle-ci aurait mis au monde un enfant posthume. Le silence de la loi sur cette hypothèse ne peut être suppléé. »

D'où il résulte que, dans l'état actuel de la législation, l'enfant posthume, seul descendant d'un père qui a disposé de ses biens par testament, vient au monde déshérité de la moitié des biens de son auteur.

La jurisprudence a tourné la difficulté en mettant en œuvre la théorie de la cause. Mais jurisprudence ne signifie pas constance et uniformité. Dès lors, il appartient au

20 NOVEMBER 1945.

WETSVOORSTEL

tot aanvulling van artikel 1046
van het Burgerlijk Wetboek
ten einde de herroeping toe te laten
van zekere testamenten.

TOELICHTING

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

De opstellers van het Burgerlijk Wetboek hebben het beginsel uit het Romeinsch recht « *infans conceptus pro nato tenetur...* » niet uit het oog verloren, zij hebben er meer dan eens beroep op gedaan. Aldus herroept artikel 960 van voornoemd Wetboek van rechtswege de schenkingen onder de levenden, door de geboorten van een wettig kind van den schenker, al is het na zijn dood geboren. Dezelfde regel ontbreekt in de wettelijke bepalingen die de herroeping van de testamenten betreft.

De verklaring van dit verschil ligt in het feit, dat het niet noodig was deze oorzaak van herroeping in de wet op te nemen, daar de erflater steeds zelf de door hem gedane legaten kan herroepen. (Planiol: *Traité élémentaire de Droit civil*, deel III, n° 2852, 7e uitgave.)

Colin en Capitant drukken zich in gelijkaardige bewoordingen uit (*Cours élémentaire de Droit civil*, deel III, blz. 922, 2e uitgave), maar deze schrijvers voegen er aan toe : « Het legaat blijft dus bestaan ook in het geval waarin de erflater mocht overleden zijn in de onwetendheid van de zwangerschap van zijn vrouw en waarin deze laatste een nageboren kind ter wereld zou gebracht hebben. Het zwijgen der wet over deze onderstelling kan niet worden aangevuld. »

Hieruit vloeit voort, dat in den huidige stand der wetgeving, het nageboren kind, eenig afstammeling van een vader die bij testament over zijn goederen beschikt heeft, ter wereld komt onterfd van de helft der goederen van zijn vader.

De rechtspraak heeft de moeilijkheid omzeild door beroep te doen op de theorie van de oorzaak. Maar rechtspraak beteekent niet bestendigheid en eenvormigheid. Het

législateur de sauvegarder les droits de l'enfant posthume en complétant l'article 1046 du Code civil dont tous les commentaires envisagent cette situation.

Le sort désavantagé de l'*infans conceptus*, posthume éventuel, n'a pas été sans provoquer de la part des auteurs des remarques, voire des suggestions. Troplong (*Des donations entre vifs et testaments*, t. II, p. 276, n° 2209, édition bruxelloise, 1855) examine la question, cite Paul et Pothier, puis conclut à la nullité du testament fondée sur l'erreur qui « en toute matière est une cause de nullité intrinsèque ».

Planiol, dans une note, *loco citato*, imprime : « Il serait cependant juste d'admettre une exception pour le cas où un mari vient à mourir, sans avoir d'enfants vivants, et ignorant l'état de grossesse de sa femme : la naissance imprévue de ce posthume devrait révoquer le testament, parce que le motif ordinaire de la loi fait défaut : le père n'a pas eu le moyen ni le temps de changer lui-même ses dispositions. »

C'est cette exception dont nous demandons la consécration par un texte légal.

behoort dan ook aan den wetgever de rechten van het nageboren kind te vrijwaren door artikel 1046 van het Burgerlijk Wetboek waarvan alle commentaren dezen toestand onder oogen nemen, aan te vullen.

De benadeelde toestand van het *infans conceptus*, gebeurlijk nakomeling, heeft vanwege de schrijvers aanleiding gegeven tot bemerkingsen, zelfs suggesties. Troplong (*Des donations entre vifs et testaments*, deel II, blz. 276, n° 2209, Brusselsche uitgave, 1855) onderzoekt het vraagstuk, haalt Paul en Pothier aan en besluit tot de nietigheid van het testament gegrond op de dwaling die « op elk gebied een oorzaak van innerlijke nietigheid is ».

Planiol schrijft in een nota, *loco citato* : « Het zou echter billijk zijn een uitzondering aan te nemen voor het geval waarin een man sterft zonder kinderen in leven en in de onwetendheid van de zwangerschap van zijn vrouw : de onvoorziene geboorte van dit nageboren kind zou de herroeping van het testament moeten meebrengen omdat de gewone beweegreden van de wet ontbreekt : de vader heeft het middel noch den tijd gehad om zelf zijn beschikkingen te wijzigen. »

Wij vragen dan ook dat deze uitzondering in een wettekst zou worden vastgelegd.

H. HEUSE.

PROPOSITION DE LOI

ARTICLE UNIQUE.

L'article 1046 du Code civil est complété par le texte suivant :

« Si un mari ayant testé vient à décéder, sans avoir aucune descendance, la naissance imprévue de l'enfant posthume révoque les dispositions testamentaires du père défunt. »

WETSVOORSTEL

EENIG ARTIKEL.

Artikel 1046 van het Burgerlijk Wetboek wordt aangevuld door onderstaanden tekst :

« Indien een man, die een testament heeft gemaakt, overlijdt, zonder afstammelingen te hebben, herroept de onvoorziene geboorte van het nagekomen kind de uiterste-wilsbeschikking. »

H. HEUSE,
H. CARTON de WIART,
M. PHILIPPART,
E. SOUDAN,
G. BOHY,
M. DEVÈZE.